

Nr 166.

Av herr **Trygger m. fl.**, om höjning av tullsatserna för smör och ost.

I av herrar Trygger m. fl. i första kammaren samt av herrar Lindman m. fl. i andra kammaren framburna likalydande motioner angående olje- och margarintullskydd har med ledning av prisnoteringar och andra sifferuppgifter givits en bild av det sedan förra årets riksdag försvårade läget för jordbruket och enkannerligen den animaliska produktionen. Med hänvisning till där förebragt material och olika, av jordbrukets organ och sammanslutningar ingivna framställningar vilja vi här inskräpa, hur trängande nödvändigt det är att statsmakterna icke försumma någon effektiv åtgärd till lättande av trycket på jordbruksnäringen, innan detta vållat de svårbotligaste skador för vår bondeklass.

Vid prövandet av olika framkomliga utvägar till stödjande av den animaliska produktionen måste uppmärksamheten även fästas å det gällande tullskyddet för smöret. Som bekant utgör detta 20 öre per kilogram. I och för sig kan tullsatsen icke anses vara av den storlek, att en höjning av densamma i nuvarande prisläge och under de ökade svårigheterna för jordbruksbefolkningen kan anses oskäligen eller omotiverad. I Tyskland t. ex. utgår tullen med 50 Rmk, i Frankrike med 200 francs, i Schweiz med 180 francs per 100 kilogram o. s. v. De frågor, som i stället inställa sig vid bedömande av värdet av en förhöjning utav smörtullen, äro huruvida Sverige som ett smörexporterande land skulle kunna utvinna någon nytta därav för sina jordbrukare och i så fall, i vilken riktning och i vilken utsträckning en dylik effekt skulle kunna ernås.

Såsom av de i ovannämnda motioner återgivna tabellerna framgår, utgör importen till Sverige av smör en obetydlighet — för år 1930 9 ton mot en export av nära 27,000 ton. Även under år 1931 har importen hållit sig vid ungefär samma omfång. Mot bakgrunden härav skulle man i förstone förmoda, att kravet på ett ökat skydd för hemmamarknaden framstår såsom otillräckligt grundat. Det befintliga tullskyddet — kan man vilja anföra — torde icke kunna tillmätas någon större betydelse för smörhanteringen i landet; tullskyddets förmåga att höja den inländska prisnivån är begränsad; endast en del av de tjugu örena har kunnat uttagas av mejerierna, och blott i Norrland har tullen kunnat verka fullt effektivt. Tullens förmåga att skydda hemmamarknaden — kan man också vilja göra gällande — får anses mindre; utestängandet av importerat smör torde mindre ha berott på det åtnjutna skyddet än på

det stora överskottet av den inhemska produktionen, vilket mast utbudas och avyttras till de priser, som i anslutning till främst de engelska noteringarna kunnat erhållas inom landet. Emellertid bör häremot påpekas, att tullskyddet får anses ha varit otillräckligt att inom landet möjliggöra någon nämnvärd stegring av priset utöver världsmarknadens. Vid de första allvarliga ansträngningar från våra smörproducenter att på hemmamarknaden utvinna en lönande avsättning torde man kunna befara en import, som skulle dra fördel av tullskyddets ringa höjd och just därigenom kunna möjliggöras. Redan nu torde det också kunna sägas, att förefintligheten av ett ständigt importhot i sin mån medverkat till de på hemmamarknaden tryckta priserna. Ej heller bör man helt förbise risken av import av s. k. kolonialsmör, vilket brukar noteras 30 à 50 öre lägre än den engelska marknadens priser å europeiskt smör och bland annat i Tyskland under senaste året vunnit stegrad avsättning. Med största sannolikhet får man dessutom utgå ifrån, att detta importhot mot vårt lands mejerihantering kommer att skärpas, därest de aktuella strävandena i England och Tyskland att försvåra införseln till vederbörande hemmamarknader skulle vinna framgång. Det just i dagarna utfärdade tyska nöddekretet angående tullåtgärder utgör en första bekräftelse av det befarade hotet; Tysklands valutasmörtull kan bli ett dråpslag mot den svenska export, som överstiger kontingenten om 5,000 ton. De handelspolitiska åtgöranden, som de med oss konkurrerande exportländerna i sådan händelse till äventyrs komma att vidtaga, kunna tänkas innebära exportpremier eller andra liknande exportstimulerande åtgärder. Med tanke på de snart förestående avgörandena i nyssnämnda länder och i synnerhet i England samt vidare med den snabbhet, varmed andra länder utnyttja sina handelspolitiska vapen, kan en sådan situation uppstå mycket snart och redan före nästkommande riksdag. Att exportpremier härvid allvarligt äro att befara, bekräftas därav, att redan nu systemet är genomfört för smör i tvenne stater vid Östersjön, Polen och Lettland, även om statsmedel på sistone saknats i det senare landet för att effektuera det legaliserade systemet. Och från andra länder såsom Finland, där utförselspremier införts å andra animaliska produkter, såsom ägg och bacon, kan man befara såsom en nära till hands liggande åtgärd, att de uppståndna exportsvårigheterna fresta till en utvidgning av exportpremier-systemet att även gälla smör. Skulle dylika handelspolitiska metoder i det för vederbörande länder iråkade jordbruksnödläget vinna ökad användning, måste den nu gällande svenska smörtullsatsen bli otillräcklig som skyddsvärn för den inhemska produktionen. Men även utan mera allmänt genomförda exportpremierande statsåtgärder från våra konkurrentländer måste en eventuell mer eller mindre vittgående avstängning av de stora exportmarknaderna medföra ett sådant tryck på vår egen marknad, att den nuvarande tjugu-

örestullen blir en alltför svag barriär såsom skydd och hjälp åt vårt lands jordbrukare i det då iråkade förvärrade läget.

Från skyddssynpunkt och för att bereda större trygghet åt hemmamarknaden anse vi det under sådana förhållanden motiverat med en tullförhöjning. En höjning av skyddet till det dubbla eller 40 öre per kilogram finna vi behöflig och lämplig. Huruvida en sådan tullförhöjning skulle utöver det förstärkta skyddet kunna i någon större utsträckning påverka prisbildningen på den inhemska avsättningen eller med någon större effektivitet utnyttjas, låter sig självfallet på förhand svårigen beräkna. De betydelsefullaste faktorerna härvidlag torde vara å ena sidan priserna å det billigare margarinet samt å andra sidan den förmåga av koncentration, som vår mejerirörelse kan vinna. I detta sammanhang tilldrager sig den senare frågan det största intresset. Energiska ansträngningar pågå att få en bättre och starkare förbindelse mellan de svenska mejerierna till stånd. I händelse dessa strävanden skulle, såsom det vill synas, krönas med framgång och våra jordbrukares organisationsrörelse därmed taga ett bestämdare steg mot ett effektivare förverkligande, uppstode nya möjligheter att tillvarata det förstärkta tullskyddet. I den mån en koncentrerad uppköps-, försäljnings- och exportorganisation därmed kunde avvägbringas, vore det uppenbart, att smörproduktionen och därmed också mjölkproducenterna omedelbart kunde utvinna betydelsefulla ekonomiska värden, vilka nu till följd av decentralisationen gå till spillo. Därest denna organisation skulle kunna åstadkomma prisbättrande åtgärder å den inhemska smörmarknaden, förutsätter detta ett ökat tullskydd å smör. Utan att i detta samband närmare ingå på de medel, som kunna ifrågakomma för uppbyggandet av en effektiv jordbruksorganisation, ha vi härvid endast velat peka på dessa möjligheter, som genom smörtullens höjande och den kommersiella jordbruksrörelsen yppas att ernå ett högre pris å det inom landet avsatta smöret och därmed indirekt å mjölken. Vi vilja samtidigt tillika betona, att en dylik kombinerad tull- och organisationspolitik icke åsyftar någon självbegränsning av den svenska smörhanteringen och ej heller kan befaras medföra dennas stagnerande till att endast företrädesvis omfatta hemmamarknaden. Tvärtom utgå vi ifrån, att den planerade centralorganisationen i sitt eget intresse måste i den utsträckning, avnämareländernas handelspolitiska åtgärder medge, inrikta alla ansträngningar på export till lättande av hemmamarknaden.

I det intimaste samband med tullskyddet för smör står skyddet för den inhemska produktionen av ost. Den nuvarande 20-örestullens förmåga att kunna skydda osttillverkningen i landet får anses lika otillräcklig som smörtullens. Vid befarade svårigheter å smörmarknaden torde våra egna mejeriers ostproduktion ha att emotse en allvarlig konkurrens främst från Danmark, Holland och Finland. Sålunda ha redan utbuden från nyssnämnda konkurrerande länder i hög grad bidragit till de senaste

veckornas prisfall i Sverige å ost. En skärpning av osttullarna får på grund härav anses behöfelig för att komplettera den förhöjda smörtullen. Med hänvisning till vad ovan anförts beträffande smöret samt med de inskränkningar, som betingas av det svensk-finska handelsavtalets undantagsklausul för från Finland härrörande emmenthalost, vilja vi därför tillstyrka en fördubbling av de nuvarande tullsatserna å dessertost och annan ost till 40 öre.

Den begränsade prisstegring å smör, ost och konsumtionsmjölk, som genom en tullförhöjning och andra åtgärder kan komma till stånd, bör enligt vår mening i nuvarande läge icke kunna uppkalla något befogat motstånd. Omfattningen av jordbrukskrisen är så vidsträckt och för jordbruksklassens trygga bestånd så allvarlig, att intet av påtagligt värde för densamma får underlåtas. Ingen utväg kan därvid ligga närmare att beträda än den, som skapar förutsättningar inom den mest betydelsefulla grenen av jordbruket för en lönande produktion. Även utan en central jordbruksorganisation och därmed effektivare genomförd inhemsk prisbildning anse vi en tullförhöjning utgöra en av krisen påkallad preventiv åtgärd för att bereda vår mejerihantering en ökad trygghet, synnerligast som erfarenheten från de senaste årens ekonomiska förlopp för jordbruksnäringens vidkommande bekräftat nödvändigheten av att i största möjliga omfattning inlänka vår statliga hjälppolitik på förebyggande linjer.

Med stöd av det ovan anförda få vi därför hemställa,

att riksdagen ville besluta att gällande tulltaxa fr. o. m. den dag Kungl. Maj:t bestämmer måtte i nedan angivna del erhålla följande ändrade lydelse:

Statistiskt nr		Tull för 100 kg. kronor	Redovisningsgrund	Tulltaxe-nr
68	Smör, naturligt	T 40: —	kg. kr.	23
	Ost:			
69	dessertost	40: —	kg. kr.	24
70	annan	40: —	kg. kr.	24

Stockholm den 22 januari 1932.

Ernst Trygger.

Joh. Nilsson,
Kristianstad.

Hjalmar von Sydow.

A. O. Frändén.

J. B. Johansson.

G. Sederholm.

M. Svensson.

K. von Geijer.

Ludvig Widell.